

BETON

KULTURNO PROPAGANDNI KOMPLET BR. 213, GOD. XIV, BEOGRAD, SREDA, 19. NOVEMBAR 2019.

Redakcija: Aleksandra Sekulić, Dejan Vasić, Jelena Veljić, Dušan Grlja; Font Mechanical: Marko Milanković; E-mail: beton@danas.rs, redakcija@elektrobeton.net; www.elektrobeton.net; Sledeći broj izlazi 17. decembra 2019.

MIKSER

Piše: Dušan Grlja

DRŽAVNI POSAO

Kod nas dobro poznata i često korišćena sintagma „državni posao“ stekla je proteklih meseci i jedan drugačiji, zloslutniji smisao. Upravo to nedavno razotkriveno značenje državnog posla otvara put dubljem razumevanju naše situacije jer nas suočava sa stvarnim, praktičnim funkcionisanjem države Srbije i našeg društva. Čak i samo značenje državnog posla koje podrazumeva za prosečnu građanku ili građanina naše države sigurnost zaposlenja, za naše prilike pristojnu platu i obezbeđena socijalna davanja nemušto skriva – osim nostalgije za prošlim vremenima socijalne države ili države blagostanja – našu realnost partijske kontrole zaposlenja i rada u državnoj administraciji i upravi i, time, otvaranja širokog polja za raznorazne korupcijske operacije, nepotizam i druge paralegalne delatnosti. Bez obzira na ovako providnu skrialicu većina članova našeg društva samo sleže ramenima i rado se prepušta fantazmatским scenarijima funkcionisanja ove države kao što su npr. oni koje im nude TV kanali – nije slučajno da se jedna od najpopularnijih serija baš zove „Državni posao“. Prepušteni tako šarenim slikama na ekranu svi možemo da sanjamo o pitoreskosti i kakvoj-takvoj udobnosti tog državnog posla pronalazeći neke naše Čvarkove, Torbice i Boškiće. Međutim, na taj način nam ostaje skriven stvarni, materijalni proces odvijanja

državnih poslova u ključnim sektorima vlasti koji se dešavaju iza mizanscena predstavljene kancelarije sa nameštajem iz sedamdestih godina prošlog veka. Ipak, malo ko od nas je toliko osećen od stvarnosti da bar ne podozreva da se svi veliki poslovi u ovoj državi obavljaju na krajnje brutalan i nezakonit način. Upravo je luksuz prepuštanja tom imaginarnom i fantazmatском o našoj državi grubo prekinut skorašnjom aferom povodom trgovine oružjem, otvarajući tako provaliju našeg realnog. Svako, ta tekuća afera nije prvi niti jedini slučaj pojave sprege vrhova državne vlasti i privatnog biznisa u javnosti. Način na koji to funkcioniše nam je svima sasvim jasan – neko svojom pozicijom unutar vlasti omogućava članu porodice da pu-

ni njihove džepove na račun javnih prihoda. Međutim, za razliku od takvih slučajeva na koje smo se navikli tokom proteklih decenija privatizacije društvene svojine i javnih dobara, ovaj nam nudi uvid u još tamniju stranu državnih poslova. To da je posao proizvodnje i prodaje oružja i, naročito, municije najunosnija privredna grana naše države je dugo prećutkivana ili, pak, prošaptavana činjenica još od vremena Miloševića kada je taj biznis cvetao uprkos ekonomskom embargu i sankcijama. Upravo to čutanje – a sada je jasno da je ono zakonski osigurano pretnjom dugogodišnjeg lišavanja slobode pomoću pravne institucije zaštite državne tajne – nastoji da prikrije kontinuitet delatnosti državne kompanije *Jugoimport-SDPR* i njenih privat-

faza 2

MIKSER

Dušan Grlja: Državni posao

ŠTRAFTA

Milica Ivić: Human Error ili tragovi kočenja jedne nezaustavljivosti

ARMATURA

Jelena Veljić: Međunarodna solidarnost sa Rožavom

ZID

Aleksandra Sekulić: Nestabilnost – uvod u izložbu Radovana Popovića „Human Error“

VREME SMRTI I RAZONODE

Radivoj Šajtinac: Kiše počinju

nih satelitskih firmi kroz sve promene koje je blok na vlasti pretrpeo tokom protekle četvrtine veka. Ipak, u tome naša država nije nekakva crna ovca jer posao proizvodnje i trgovine oružjem odavno predstavlja prerogativ svake ozbiljne suverene države, ukoliko se, naravno, odvija unutar granica međunarodnog prava i međudržavnih ugovora – a oni su uvek puni rupa i mogućnosti za izvrđavanje. Stoga se samo čini da je ključni problem u aferi povodom prodaje oružja to što su bili u pitanju neki saudijci, dok se on zapravo tiče onih naših saudijaca, od onih domaćih iz Rume do svih onih koje se voze „s Audi“ – a crni Audiji sa zatamnjenim staklima su već dugo sinonim za krem kako državnog tako i paradržavnog auto-parka. Naš problem je, dakle, ne samo problem države koja služi određenim privatnim interesima, a ne onim opštim njenog stanovništva – što je globalno prisutno stanje stvari u svim neoliberalnim režimima – već to što je ona spremna da deluje protiv tih interesa i da se sa njima obračunava na brutalan i, u krajnjoj liniji, neustavan način. Premda većina nas oseća ili zna iz iskustva da je to tako, ostaje da se suočimo sa teškim pitanjem: Šta mi možemo, kao oni koji se nalaze nasuprot ovakvoj državi, jer smo zaista antagonizovani njenim postupcima, da uradimo povodom toga? Jedan od odgovora je da treba zauzeti ciničnu distancu spram svega jer ne samo da nam se čini da se unutar postojećeg odnosa snaga malo šta može konkretno uraditi, već, naročito, ako smo jedni od onih privilegovanih kojima naša zajednička situacija nije u potpunosti neodrživa – npr. onih sa državnim poslom ili, pak, onih koji uspevaju da posluju izvan državnih stega. Drugo rešenje je široko prisutno već decenijama i svodi se na emigriranje van ove zemlje, međutim većini naših emigranata se idealizovana slika zapadnih demokratskih zemalja brzo rasprši kada se suoče sa nekom drugom neoliberalnom državom i kada, u ne malom broju slučajeva, ponovo postanu građanke ili građani drugog reda. Treći odgovor na našu situaciju podrazumeva uobičajeni „lek“ liberalne demokratije – smenu na najvišim položajima dr-

ZID

Radovan
Popović

HUMAN ERROR

žavne vlasti putem izbora. Međutim, većini našeg naroda je sve jasnije da se pomenuti kontinutet delovanja *SDPR*-a u stvari zaniva na kontinuitetu stubova koji podupiru ključne poslove naše države uprkos tome što su se različite – a zapravo sve i dan-danas postojeće – političke partije smenjivale na vlasti. Svakako, to može da znači da su nam potrebne neke nove partije koje bi se formirale iz političkih pokreta ozlojeđenih masa. Međutim, takođe smo svedoci činjenice da se spontani izlivi narodnog nezadovoljstva, označeni unutar raznih medijskih prikaza kao opozicioni, lako preusmeravaju pod okrilje i kontrolu već postojećih partija.

Ima li onda bilo kakvog odgovora na sve to osim duboke depresije i unutrašnjeg egzila? Ukoliko smo nezadovoljni državnim poslom kriminalnog upravljanja stvarima od opšteg interesa i siti privatno-partijskog monopola nad državnom silom i prinudom, ne samo da treba da zahtevamo da se nama više ne upravlja na takav način, nego i da delamo u pravcu osvajanja moći da bi bili u mogućnosti da sami upravljamo sobom – a naročito u onim aspektima koji se tiču svakodnevnog života, stanovanja, brige za mlade i stare, poslovanja, itd. U situaciji u kojoj država stoji nasuprot interesa većeg dela naših građanki i građana izgleda da je najbolji put borbe samoorganizovanje, jer se tako može steći stvarna moć efikasnog suprotstavljanja razornim posledicama ove, pa i svake buduće, državne vlasti – a to znači da deo onoga što je nekada bio državni posao socijalne zaštite mora postati posao svakog od nas pojedinačno i istovremeno svih nas zajedno. Da takav zadatak i put nije samo proizvod neke racionalne kontemplacije, tj. analize lišene lagodne uobrazlje i fantazmatških konstrukcija, pokazuju postojeće inicijative naših samoorganizovanih građanki i građana protiv različitih razornih posledica delovanja državne vlasti – od sprečavanja deložacijskog rešavanja raznih problema na lokalnom nivou samouprave. Stoga je samo na nama da se organizujemo i da sopstvenom delatnošću podupremo i proširimo naše mogućnosti izlaska iz situacije u kojoj je država narodni neprijatelj broj jedan ■

Poziv za žene sa iskustvom hormonske stimulacije i IVF da daju muzičke predloge za performans IGRAM IGRAM IGRAM

Trinaesto izvođenje performansa IGRAM IGRAM IGRAM zakazano je za 2. decembar 2019. u Centru za kulturnu dekontaminaciju u Beogradu, sa početkom u 18.30h. Reč je o plesnim performansima u kojima, uvek u drugačijem kontekstu, Ivana Smiljanić igra uz muziku po izboru drugih. U novijim radovima, Ivana Smiljanić pokušava da artikulise svoje petogodišnje iskustvo asistiranih pokušaja začeća (dve *in-vitro* fertilizacije i mnogo drugih, manje invazivnih medicinskih asistencija).

„Ono što me zaokuplja je koliko snažno ovakva iskustva utiču na sve vidove života, činjenica da žene prolaze hormonsku stimulaciju i prateće pojave i kad je problem kod muškarca, koliki broj žena se susreo sa ovim i koliko je ogromna „rupa“ u zastupanju ove teme u javnom prostoru, kao i izostanak svake vrste podrške.

Zato se obraćam ženama koje su prošle kroz hormonsku stimulaciju u pokušaju da ostvare trudnoću sa molbom da sa mnom podele dva predloga pesama uz koje bi najradije igrale svom snagom!

Nije moguće pogrešiti u izboru muzike, predlozi se ne komentarišu i svi će biti uvršteni u play-listu! Takođe, ne treba očekivati teatar pokreta, niti uvežbanu plesnu koreografiju; jednostavno igrati iz sve snage, najbolje što u datim okolnostima mogu, sve do završetka prikupljene play-liste.“

Ukoliko se prepoznajete u ovom pozivu i želite da učestvujete svojim predlozima, pošaljite tačan naziv dve pesme i ko ih izvodi na e-mail:

IvanaIgraIgraIgra@gmail.com

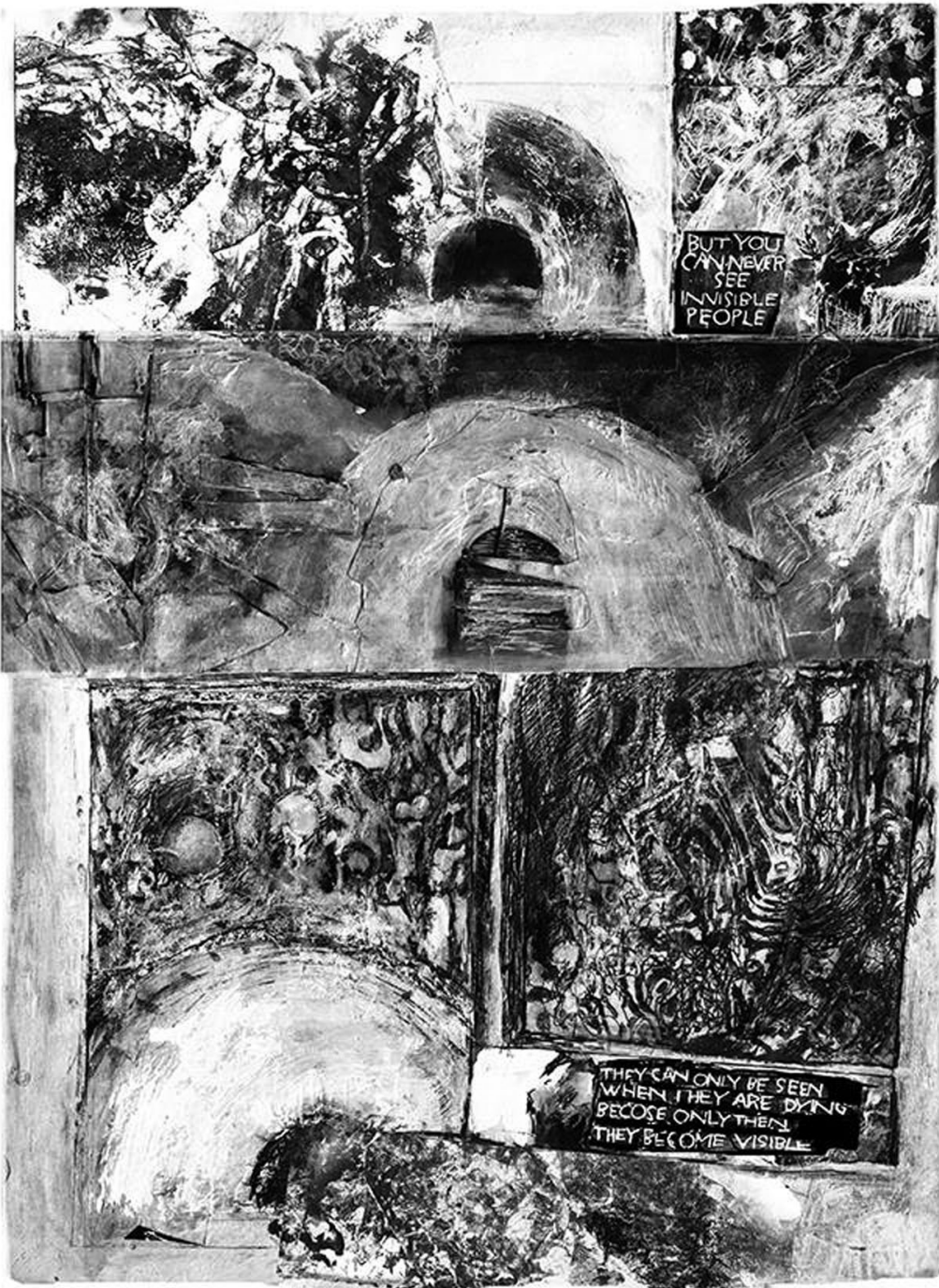
ŠTRAFTA

Piše: Milica Ivić

HUMAN ERROR ILI TRAGOVI KOČENJA JEDNE NEZAUSTAVLJIVOSTI

U galeriji Remont je 28. oktobra 2019. godine otvorena izložba Radovana Popovića pod nazivom Human Error. Planirano je da izložba traje do 22. novembra, što znači da smo u ovom trenutku još daleko od njenog kraja. U slučaju Radovanove izložbe to znači da smo daleko od finalne postavke, od koje ćemo biti daleko i kada izložba bude završena. Human Error, nastao kao rad Radovana Popovića, kustoskinje Aleksandre Sekulić, producenta Gorana Stojčetiovića i Bruna Tolića kao glavnog savetnika, predstavlja tragove pokušaja zaustavljanja siline višedecenijskog rada koji je u konstantnoj preradi. Jer Radovanov je rad tok koji je nemoguće prekinuti. Njegovo prekidanje, zaustavljanje da bi se napravila izložba - traje, kočenje je sporo i reverzibilno. Otpor materijala je veliki. Da se ne radi o prostom preterivanju, možemo da garantujemo kvantitativnim činjenicama kao što su stotine ili hiljade otisaka, kao i stotine strip tabli samo jednog, nezavršenog stripa. Da nezavršenost ili nezavršivost njegovog rada nije preterivanje može da se dokaže tragovima deseto-godišnje prerade istih, novih materijala. Zbog toga je u osnovi kustoske postavke već unapred pošteno priznata kapitulacija uvedena kroz koncept nestabilnosti. Unapred je najavljeno da će izložba menjati postavke, sadržaje, imenovanja, situacije. „U pokušaju da izložbu, kao stabilnu strukturu, izgradimo na temelju ovih nemirnih sistema kakvi su radovi 'privremeno ostavljeni na miru', pokazaćemo specifičan autorski proces koji uvlači i nas, i sve koji žele da se uključe, demonstrirajući nestabilnost stalnim resetovanjem koje se inače ubrzano dešava pod pristiskom ogromnog i kontinuiranog rada, ali i čitave mreže odnosa koje Radovan uključuje u dinamiku rasta sopstvenog opusa“ (Aleksandra Sekulić, iz uvoda u izložbu).

Kustoskinja, istovremeno i dugoročni i bliski poznavalac Radovanovog opusa, izdvojila je jasne velike celine: psihotisci (2019), slomljena ruka (2001), video radovi nastale u kontekstu kolektiva Kosmoplovci (Sibirsk/1999, Satelitska stanica, Selfware/2002 Go!/2000, Kolonija 2003), umrlice (lica, maske, glave, prokletnici, svi ljudi, majmuni, neljudi, demoni, nevernici, lepote, grešnici), monstuozni nezavršeni strip Avet/Vampir (grafički roman 2006-2019), primeri. Osim toga, tu su i fanzini, strip izdanja, Radovanov urednički i autorski trag u oblasti nesvrstanog/alternativnog/rubnog stripa, u kojima se ukršta njegovo neprekidno postojanje kroz razne kolektivne forme kao što su Kosmoplovci, Studiostrip, Novo Doba ili Matrijaršija. Izložbom su mapirane veze između njih, osvedočeni su njihovi međusobni odnosi i dijaloske (ne)suglasice i ove velike celine zaista drže čvrstu strukturu postavke, dok je sve ostalo poriče. Od svih velikih celina u galeriji Remont možete pronaći samo naznake. U svakoj celini može da se pojavi na desetine ili stotine drugih, istih, različitih radova. Čak i kada bi sve ostalo na svom mestu, onako kako jeste, kada bi se samo svaki rad okrenuo na svoju pozadinu, nastala bi još jedna, druga, ista, različita izložba. I bez uvođenja koncepta nestabilnosti i bez izmena, Human Error je svakako više izložbi u jednoj izložbi. Neobična dragocenost ovog zajedničkog autorskog/kustoskog/producentuskog/prijateljskog rada jeste otkrivanje tenzija između logike savremene umetnosti i izlaganja i opiranja toj logici koju u ovoj priči svom svojom snagom predstavlja Radovan koji radi sve suprotno, koji eksplodira, zauzima, preuzima. Izložba je na neplaniran, ali precizan način otvorila pitanja mogućnosti proizvodnje i izlaganja proizvedenog u drugačijim okvirima. U susretu različitih režima produkcije, komunikacije i prezentacije, Human Error je i pre svog kraja već postao uzbudljiv događaj, koji će nas voziti u ritmu dok-mezosti-ti-ne-koči-usne-trošim-na-tvojoj-koži i dugo posle njegovog oficijelnog kraja. Kako to priznaje Goran Stojčetiović, osnivač Art Brut Serbia i jedan od odgovornih za nastanak ove izložbe, Radovan je vrlo hrabar čovek. Njegovu hrabrost Stojčetiović prepoznaje u (psih)otiscima, velikih, malih, srednjih i ostalih formata, koji nastaju šakama, celim telom, danima bez prestanka, u mrljama koje Radovan neguje na najbezazledniji način, ostavljajući ih u minimalnoj verziji. „Imam i ja u sebi jednog takvog, ali ne mogu da

idem tim putem“, kaže Stojčetiović u video dokumentovanoj formi koju su povodom otvaranja izložbe priredili Wostok i Zlata VK. Samo Radovan može da ide tim putem. Bez preterivanja, i ponovo uz mogućnost prilaganja kvantitativnih dokaza, da nije Radovana ni nas ne bi bilo. Uz opasnost da ga slavimo kao živog boga, mitologizujemo kao kinetičko čudo, možemo odgovorno reći da iz velikog Radovanovog bdenja nastaju svetovi-pioniri-nova doba-kosmoplovci-matrijaršije-studio-stripovi-dedice, tako se valjda u evolutivnom nizu izdvojilo jaje, iz njega glavonošci preko kopna poleteli dinosaurusima do kokoške. Da nije bilo Radovana ne bi bilo jaja, ni Matrijaršije. Ako remiksujemo Radovana, nova (verovatno ne i konačna) postavka izložbe, koja je izvedena 17. novembra kao otvoreni događaj koji podgreva matrijaršijsku printofiliju, uključila je neke

Radovan Popović

Rashid / studiostrip / Kosmoplovci / Član utemeljitelj multidisciplinarnih grupa Studiostrip / Kosmoplovci / Dedice / Matrijaršija

Urednik, izdavač, organizator, aktivista, volonter, domaćin, gost, osnivač, kritičar, esejista, scenarista, olovkar, tušer, četkar, metlar, ciganin, gospodin, drug, prijatelj, neprijatelj, manipulator, grafičar, slikar, ilustrator, propagator, pionir, omladinac, penzioner, dedica, lokalac, prodavac, predavač, učenik, nastavnik, redar, knjižar, studiostriper, video amater, kino klubaš, filmski entuzijasta, arhivar, kolekcionar, fanzinaš, kosmoplovac, ljudska greška.

od novih elemenata kao što su: serijal sito eks-

perimenata nastao u iskrenom zanosu, rađen sa namerom da se završe sve 54 karte; mega veliki sito fanzin, jedan od najbeskompromisnijih projekata Matrijaršije i nas u njoj, rađen na najvećim formatima; monotipija printovi rađeni sa Profesorom (Aleksandar Opačić), nekoliko komada u raznim fazama, isprobanih u starinskoj raboti, grebanju bakarnom olovkom po ploči, nanošenjem grafičke boje, zatim posebnim čišćenjem, kvašenjem kvalitetnog papira, i napokon grafičkih otisaka po tom papiru, komplikovanim procesom koji je uzeo čitavo jedno veče, dok se sama grafika menjala od printa do printa; otisci manjeg formata koji su mnogo zajebraniji, serijali su i imaju nizove, narativ (veliki otisci samo su bleđa naznaka ovih manjih kompresovanijih, sadržajno bogatijih), u svakom slučaju, Radovanu najdražoj tehnici, a koja do sad uopšte nije izložena; 3D primeri, na kojima radi od kad je počela izložba. Zatvaranje izložbe predviđeno je uz prisustvo pacijenata i stručnog osoblja Dnevne bolnice i Kluba lečenih psihoza Klinike za psihijatriju Vojnomedicinske akademije, kao i Kluba dubinskog crteža pod vodstvom Gorana Stojčetiovića. Planirano je crtanje i slikanje po započetim radovima, kojima bi nastali novi radovi, a sve to u nekom ar-

ARMATURA

Piše: Jelena Veljić

MEĐUNARODNA SOLIDARNOST SA ROŽAVOM

Više od mesec dana traje turska invazija na seвероисток Sirije i samoorganizovanu autonomnu regiju Rožavu. Prve međunarodne akcije solidarnosti usledile su već nekoliko dana nakon početka vazdušnih napada. Tokom vikenda 12-13. i 19-20. oktobra, stotine protesta održano je širom sveta sa zahtevom da se invazija obustavi. Na nekoliko mesta, održavali su se i radikalniji protesti – aktivisti/kinje su u San Francisku nekoliko puta blokirali aerodromske terminale Turkish Airlines, turske nacionalne avio kompanije, dok je, prema navodima medija, prošle nedelje grupa aktivista/kinja u Kijevu zapalila dve bazne stanice lajfsela, ukrajinskog operatera mobilne telefonije koji je u vlasništvu turske kompanije Truksel, u znak solidarnosti sa revolucionarima/kama i narodima Kurdistan.

Tokom protekle nedelje, poziv za međunarodne akcije solidarnosti stigao je i od organizacionog tima Međunarodnog Rožava Film Festivala. Rad Filmske komunue u Rožavi, koja od 2015. godine organizuje ovaj festival, takođe je ugrožen turskom invazijom. Kako je realizacija ovogodišnjeg festivala postala neizvesna, organizatori i organizator-

tikulisanom smeru kako bi se ta kolekcija radova sačuvala i predstavila nekom sledećom prilikom. Mnogo je tu više euforije, neprospavanih, neprovetrenih i nehidriranih noći, strasti i budućnosti nego što se učini na prvi pogled ulaskom u jednu galeriju. Tu su zameci budućih knjiga, izložbi, grafičkih novela, grafičkih budućnosti. Kontekst autonomnog kultrunog centra Matrijaršija, zajedno sa festivalom nesvrstanog stripa Novo Doba i Fijuk mrežom, poslednjih godina predstavlja okvir proizvodnje Radovanovog rada, kao što su nekada bili i ostali Kosmoplovci i Studiostrip. Ali gde god on bude bio u budućnosti, pratite ga, tu se zasigurno nešto važno dešava. Papir ima tradiciju malo dužu od ekrana, ali to u nekim realnim razmerama nema nikakve istine u kvalitetu informacije. Iako najpodložniji uticajima, vlazi, toploti, vitoperu i cepidlaci, papir ostaje kao Fantom, neživ, nemrtav, obitavajući u poslednjim šansama i prvim otiscima karmina na istom tom papiru. Nije vreme za romantiku, vreme je za krug, sabor staraca, eldera i crnih udovica, ovo je vreme kada se umesto hleba što se ki-da na sastavne delove prisutnih atamana, deli po najtanjoj tvari, mokožuto, ostarele vlati, isečka

iz novina, parčićima s novina kojima su se hranili partizani. Upravo to, ta ljudska potreba, mašini neshvatljiva, da pravi rukama, šakama da oblikuje prostore, pritiske prstiju na penušavom papiru, da cepa ono što je stvorio, pokaje se i lepi, opet nova frizura, da seče, isečeno, zalepljeno... i tako da ostaje ta stara, možda ne izreka, ali svakako istina, da pirati ne diraju papir. To je jednačina sa iks nepoznatih i prečutni dogovor aktive, arhive i autoriale. Postoje te neke poslednje oaze, knjižare, štamparije, sajmovi smrtnika gde je i postpriroda nemoćna pred snagom ljudske, nesavršene, da ne kažemo pogrešne, grešne neke rukotvorine; taj slom, koji počinje od iskre, preko razmene iskara, vatre, plamena koji polako, ali sigurno postaje požar, vetar, u početku antivatran, vrlo brzo se pridružuje požaru, voda pada, ali naše tetovaže, na srednjoj miški ostaju samo kap vode u okeanu jedinog pravog, jedine prave, elementarne nepogode slične orkanu, vatra u prvoj kući, voda pada. Kiša Atlantisa- Poplava, učini se nekome iz prvog reda, ovi u poslednjem su znali, potop. Zadnja staza nekropakolipse, iz vode, novi čovek, izbacuje ostala bića i ostaje, postaje i seća se... dobar čovek, riba, atlantida ■

iz novina, parčićima s novina kojima su se hrani-

li partizani. Upravo to, ta ljudska potreba, mašini neshvatljiva, da pravi rukama, šakama da oblikuje prostore, pritiske prstiju na penušavom papiru, da cepa ono što je stvorio, pokaje se i lepi, opet nova frizura, da seče, isečeno, zalepljeno... i tako da ostaje ta stara, možda ne izreka, ali svakako istina, da pirati ne diraju papir. To je jednačina sa iks nepoznatih i prečutni dogovor aktive, arhive i autoriale. Postoje te neke poslednje oaze, knjižare, štamparije, sajmovi smrtnika gde je i postpriroda nemoćna pred snagom ljudske, nesavršene, da ne kažemo pogrešne, grešne neke rukotvorine; taj slom, koji počinje od iskre, preko razmene iskara, vatre, plamena koji polako, ali sigurno postaje požar, vetar, u početku antivatran, vrlo brzo se pridružuje požaru, voda pada, ali naše tetovaže, na srednjoj miški ostaju samo kap vode u okeanu jedinog pravog, jedine prave, elementarne nepogode slične orkanu, vatra u prvoj kući, voda pada. Kiša Atlantisa- Poplava, učini se nekome iz prvog reda, ovi u poslednjem su znali, potop. Zadnja staza nekropakolipse, iz vode, novi čovek, izbacuje ostala bića i ostaje, postaje i seća se... dobar čovek, riba, atlantida ■

visti kampanje Women Defend Rojava (Žene brane Rožavu), posvećene organizaciji međunarodnog otpora u solidarnosti sa Rožavom, uputili su poziv povodom predstojećih 16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama. Ovogodišnji Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama, 25. novembar, posvećen je trima drugaricama i borkinjama koje su tokom oktobra nastradale u tuskim napadima – Hevrin Xalef, Dayê Aqîde i Amara Renas. „Pozivamo sve ženske organizacije, feminističke pokrete i sve pobunjene žene, akademkinje i umetnice koje se bore širom sveta od kada je započela okupacija Rožave, da 25. novembra ispune ulice bojama ove tri revolucionarke“, navodi se u pozivu koji je uputila mreža Kongra Star ■

Piše: Aleksandra Sekulić

NESTABILNOST – UVOD U IZLOŽBU RADOVANA POPOVIĆA „HUMAN ERROR“

Galerija Remont, 28.10. – 22.11. 2019.

Izložba „Human Error“ Radovana Popovića nije ograničena posebnom disciplinarnom, tematskom ili medijskom selekcijom iz višedecenijskog rada Radovana Popovića. Izložba je pokušaj da se nesvodivo bogatstvo radova, eksperimenata, tekstova i nezavršenih zamisli postavi u međusobno odmeravanje i preispita u svojoj intertekstualnosti. Zato je izložba osmišljena kao promenljiv sadržaj koji periodičnim izmenama u postavci resetuje postavljene odnose među radovima, kontekstima, decenijama i umetničkim poetikama. Ovim će se postupkom izazivati sam autor, kustosi, umetnička javnost da se presliša o vezama među radovima, periodima, tekstovima, ali i o sopstvenoj sposobnosti da ih učitava, na kraju i proizvodi. Zamišljamo ovaj proces kao iskren odgovor na situaciju u kojoj ova izložba traži - i ne nalazi - stabilne istorijske, društvene i umetničke sisteme koji bi omogućili razumevanje kontinuiranog rada u decenijama koje su prelomljene u smeni društvenih, ekonomskih, kulturnih i medijskih poredaka. Može se razumeti i kao oponašanje ubrzanog revidiranja istorije, disciplinovanja memorije i tektonskih pomeranja budućnosti, što čini svaki pokušaj sistematizacije nekog kontinuiranog rada privremenim *screen-print* zastavljanjem situacije koja će zastariti u sledećem trenutku. Izložba će proizvoditi nove situacije unutar jednog kontinuiteta, rada Radovana Popovića, u različitim izborima njegovih slika, grafika, stripova, videa, kolaža, interaktivnih instalacija,

fanzina, tekstova i izdanja. Svaka će nova situacija biti naglašena novim imenovanjima odnosa/razgovora među izloženim objektima. Ova

mreža veza, odnosa, konekcija, nesporazuma i (ne)logičnih posledica učiniće očiglednim konfuznu i nemoguću priču, nerazgovetnu i tek na-

slučenu, nekompletnu, subjektivnu, siroče bez roditeljskih narativa, u pokušaju da se prenese nekome ko ne raspolaže poznavanjem komplikovanih, različitih i slojevitih konteksta 1990ih, 2000ih, 2010ih. Tako ćemo dobiti jednu atmosferu „teorije zaverre“, odnosno dobićemo sliku samih sebe kako pokušavamo da objašnjavamo kako nastaje nešto što izgleda savremeno, a zapravo je bilo preuranjeno; nešto što izgleda normalizovano, a bilo je skandalozno; nešto što izgleda kao akademski ispit a bilo je improvizacija iz unutrašnje potrebe. Ne pozivamo na „epistemologiju zaborava“, ne više. Ne računamo na emulaciju onovremene infrastrukture i nećemo imati *reenactment* subverzije. Izložba će nas suočiti sa tim kako se danas vidi naš pokušaj osvrta na opus koji izmiče interpretativnim slotovima dodeljenim za dozvoljene umetničke proizvodnje. Izložba je o nepredviđenom ponašanju, o upornom umetničkom radu bez trasirane pobedničke rute, za koji treba truda da se isprati, ali radovi će u međusobnom razgovoru omogućiti da se barem znatiželjnom pogledu da se zadrži u igri nestabilnih odnosa, infrastrukture i sistema koje su nadživeli ■

Kustoskinja: Aleksandra Sekulić,
Producent: Goran Stojčević, Art Brut Serbia;
Podrška: AKC Matrijaršija

VREME SMRTI I RAZONODE

Piše: Radivoj Šajtinac

KIŠE POČINJU

(Glista sa Ist Rivera)

Kiše počinju
A vi se više ne usuđujete
Svetlom ne razbacujete
Zracima ne kitite
I cvrkutima ne najavljujete

Ni stepenište ne blista
Ni prilaz aklamacijom
Ne vibrira
Parkiranje nije onako
Uigrano i teatralno

U prizemnom su oblaku
Kravate, sakoi
Dveri od nikla,
Kao pljuvačka odvisile zatavice

Ljudski izgara pretvaranje
Cvili bezrazložnost,
Ka pudlica u masi
Protokol zateže povodac
Kojim se trzajima vezuju
Obmanjeni i izabrani

Šteta
Jer kroz pljusak
Ni lica se
Ni oči se
Iz oba pravca ne vide

Kiše počinju ■

